

Wstęp

Numer 1 kwartalnika „Dziecko Krzywdzone” w 2025 roku poświęcony jest aspektom językowym i komunikacyjnym związanym z problematyką przemocy wobec dzieci. Otwiera go tekst medioznawcy **Jacka Wasilewskiego** pt. *Ilu rodziców w Polsce mówi stygmatyzującym językiem?* Artykuł zawiera analizę wyników przekrojowego badania rodziców przedszkolaków z 2024 roku i ich deklaracji dotyczących ekspozycji na negatywne komunikaty w dzieciństwie. Okazuje się, że skala rozpowszechnienia tych komunikatów jest olbrzymia. Osoby, które były na nie stale narażone, na skalach zaufania czy wymiarach stosunku do dzieci różnią się od tych, które takich komunikatów nie słyszały. Autor przedstawia katalog negatywnych komunikatów, grupuje je tematycznie i omawia dwa z nich, wskazując na związki pomiędzy takimi komunikatami a szerszymi problemami społecznymi, których obecnie doświadcza polskie społeczeństwo. Jak podkreśla medioznawca: „Stygmatyzujący język odnosi się do komunikacji, która intencjonalnie, ale też nieintencjonalnie niesie potencjalną szkodę albo dyskryminujące znaczenia, utrwalając społecznie konstruowaną dynamikę władzy. Taki język może zawierać ukryte lub jawne uprzedzenia (...)”.

Zapraszamy też do lektury artykułu **Marty Skierkowskiej** *Wyzwania i ustalenia dotyczące terminologii i elementów narracji w opisywaniu problemu wykorzystywania seksualnego dzieci*. Tekst ten podejmuje zagadnienia związane z terminologią oraz sposobem narracji w kontekście problematyki wykorzystywania seksualnego dzieci. Autorka wskazuje na liczne wyzwania terminologiczne, które utrudniają jednoznaczną komunikację na ten temat. Przedstawia także próbę pracy nad ujednoliceniem terminów związanych z tym problemem i jej efekty, bazując na istniejących wytycznych (przede wszystkim pracy ECPAT International – w polskiej wersji opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę) oraz analizuje znaczenie perspektywy osób pokrzywdzonych w konstruowaniu narracji i doborze terminów. Artykuł zwraca uwagę na wpływ użycia strony biernej w przekazach dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci, podkreślając jego potencjalne negatywne efekty dla zrozumienia problemu i konsekwencje dla osób pokrzywdzonych. Skierkowska przedstawia również znaczenie narracji związanej z profilaktyką wykorzystywania seksualnego dzieci oraz prezentuje podstawowe wytyczne dla dziennikarzy, które mają na celu poprawę jakości informacji przekazywanych w mediach. Celem artykułu jest nie tylko zidentyfikowanie kluczowych kwestii związanych z terminologią, ale także promowanie bardziej odpowiedzialnych

i empatycznych sposobów przedstawiania tego problemu w dyskursie publicznym. Warto podkreślić, że praca Skierkowskiej w dużej mierze opiera się na ustaleniach Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, z którą autorka jest związana zawodowo.

Zachęcamy również do zapoznania się z treścią artykułu *Interdyscyplinarne spojrzenie na problematykę komunikacji w cyberprzestrzeni z uwzględnieniem zagadnienia wytwarzania i wymiany treści przedstawiających seksualne wykorzystanie dziecka. Analiza języka i metajęzyka opisującego treści CSAEM*. Jego współautorzy – **Amanda Krać-Batyra, Paweł Oberszt i Tomasz Sidor** – omawiają problematykę nazewnictwa treści przedstawiających seksualne wykorzystywanie dziecka w Polsce i na świecie, w tym eufemizmy i żargon używany przez przestępców, oraz ich wpływ na identyfikację i ściganie przestępstw. Zwracają też uwagę na potrzebę standaryzacji terminologii, co ułatwiłoby komunikację między organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości, podmiotami komercyjnymi, organizacjami pozarządowymi i społeczeństwem. W tekście przedstawiona jest ponadto problematyka klasyfikacji treści pornograficznych z udziałem osób małoletnich, z uwzględnieniem kategorii przestępstw seksualnych możliwych do zgłoszenia we współczesnym systemie prawnym. Autorzy wskazują odpowiednie instytucje kompetentne do przyjmowania zgłoszeń dotyczących tego typu przestępstw oraz charakteryzują kategorie prawne, do których są one kwalifikowane. Warto dodać, że artykuł podkreśla znaczenie interdyscyplinarnego podejścia do problemu przemocy wobec dzieci w erze cyfrowej, łącząc wiedzę z zakresu językoznawstwa, antropologii, prawa, technologii informacyjnych oraz informatyki śledczej.

W tym numerze publikujemy też artykuł *Zmaskulinizowany język w materiałach edukacyjnych polem do analizy ukrytej przemocy słownej względem dzieci*, którego autorem jest **Mateusz Greń-Cyganek**. Autor stawia tezę, że zmaskulinizowany język pełni funkcję ukrytej przemocy słownej. Jego długofalowe konsekwencje dla dzieci są głęboko zakorzenione w tożsamościach i przyszłych rolach społecznych. Nierówności reprodukowane przez język wpływają na samoocenę, ambicje oraz postrzeganie świata przez uczniów. W ten sposób zmaskulinizowany język staje się istotnym narzędziem przemocy strukturalnej. Współczesna pedagogika oraz badania nad *gender* wskazują, że język nie jest neutralnym zjawiskiem, ale nośnikiem kształtującym postrzeganie płci i ról społecznych. W swoim tekście Greń-Cyganek prezentuje wyniki analizy dokumentów, która ukazuje, w jaki sposób podręczniki szkolne promują język zmaskulinizowany jako znormalizowaną formę narracji. Autor skupia się też na społecznych i psychologicznych skutkach wykorzystywanego języka. W oparciu o badania *stereotype threat* omawia ponadto skutki nieodpowiedniej reprezentacji kobiet w materiałach edukacyjnych oraz braku inkluzywnego języka wpływającego negatywnie na edukację i rozwój społeczny dzieci.

Na łamach tego numeru kwartalnika publikujemy również artykuł pt. *Komunikacja pisemna z dziećmi ze szczególnymi potrzebami – możliwości korzystania ze standardów tekstów ETR (easy to read)*, którego autorem jest **Grzegorz Całek**. Tekst ten dotyczy komunikowania się w formie pisemnej z dziećmi ze specjalnymi potrzebami, np. z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, ADHD, dysleksją. W pierwszej części autor zestawia dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej, które pokazują skalę zjawiska – rosnącą z roku na rok liczbę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W dalszej części tekstu przedstawia europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia (ETR – *easy to read*), które – choć zostały przygotowane z myślą przede wszystkim o osobach z niepełnosprawnością intelektualną – mogą mieć zastosowanie w pracy z dziećmi z trudnościami w czytaniu oraz z ograniczonymi możliwościami przyswajania informacji. W tekście zostały zaprezentowane wybrane standardy, istotne ze względu na pisemne komunikowanie się z dziećmi ze szczególnymi potrzebami. W kolejnej części znajdują się uwagi dotyczące korzystania ze standardów pisania tekstów ETR, które pozwalają korzystać z nich w sposób bardziej świadomy i odpowiedzialny. Artykuł nie przedstawia wyników badań własnych, lecz podsumowuje i systematyzuje istniejącą wiedzę. Jednocześnie wskazywane są wątpliwości dotyczące podstaw naukowych stosowanych standardów, co podkreśla konieczność prowadzenia rzetelnych badań naukowych, które potwierdzą skuteczność omawianych zaleceń dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Numer zamyka tekst pt. *Aktualne zagadnienia i wyzwania dotyczące definicji i operacjonalizacji krzywdzenia dzieci: przegląd zakresu literatury*, opracowany przez zespół w składzie: **Taina Laajasalo, Laura Elizabeth Cowley, Gabriel Otterman, Diogo Lamela, Leonor Bettencourt Rodrigues, Andreas Jud, Alison Kemp, Aideen Naughton, Lisa Hurt, Virginia Soldino, Athanasios Ntinapogias, Ulugbek Nurmatov**. Jest to przedruk materiału pierwotnie opublikowanego w czasopiśmie „Child Abuse & Neglect” 140 (2023). Celem artykułu jest przegląd najnowszej literatury przedmiotu, przeprowadzony dla lepszego zrozumienia aktualnych zagadnień i wyzwań związanych z definiowaniem krzywdzenia dzieci. Prezentowany w tekście przegląd obejmuje osiem międzynarodowych baz danych. Uwzględniono w nim te publikacje, których treść merytoryczna była związana z zagadnieniami, wyzwaniami i debatami dotyczącymi definiowania krzywdzenia dzieci. Przegląd jest zgodny z wytycznymi metodologicznymi dotyczącymi przeprowadzania przeglądów zakresu literatury i został zgłoszony zgodnie z listą kontrolną PRISMA-ScR.

Zapraszamy do lektury!